

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ
วันจันทร์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๗

อ.พ. ๕/๒๕๔๗

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สรุปสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.

ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

๑.๒ เหตุผล

โดยที่เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และโดยที่เศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ สมควรให้มีการส่งเสริมความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้า ในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ ขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ."

๓. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๔. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๓)

ในพระราชบัญญัตินี้

"วิสาหกิจชุมชน" หมายความว่า กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

“กิจการวิสาหกิจชุมชน” หมายความว่า กิจการของวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๕. บทรักษาการ (ร่างมาตรา ๔)

ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

- วิสาหกิจชุมชน (หมวด ๑)

๑. การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน (ร่างมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๗)

วิสาหกิจชุมชนใดที่จะขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เมื่อกรมส่งเสริมการเกษตรได้รับคำขอจดทะเบียนและเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนที่ยื่นคำขอจดทะเบียนมีลักษณะและวัตถุประสงค์ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ให้กรมส่งเสริมการเกษตรรับจดทะเบียนและออกไปสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่วิสาหกิจชุมชนนั้น

การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชน
- (๒) ชื่อและที่อยู่ของผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชน
- (๓) ชื่อและที่อยู่ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- (๔) กิจการที่วิสาหกิจชุมชนมีความประสงค์จะดำเนินการ

๒. การถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนและการเลิกกิจการ (ร่างมาตรา ๘)

ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินให้วิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งประสงค์จะดำเนินกิจการต่อไปแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

วิสาหกิจชุมชนใดไม่แจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่งเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน ให้กรมส่งเสริมการเกษตรมีหนังสือเตือนให้วิสาหกิจชุมชนนั้นแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ถ้าไม่มีการแจ้งตามคำเตือนดังกล่าว ให้กรมส่งเสริมการเกษตรถอนชื่อออกจากทะเบียน

วิสาหกิจชุมชนได้ประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกกิจการ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (หมวด ๒)

๑. การจดทะเบียนจัดตั้ง การแจ้งดำเนินการ และการเลิกกิจการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (ร่างมาตรา ๙)

ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๑ มาใช้บังคับแก่การจดทะเบียนจัดตั้ง การแจ้งดำเนินการ และการเลิกกิจการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนโดยอนุโลม

ให้เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วมีสิทธิขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้

๒. การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (ร่างมาตรา ๑๐)

การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เป็นไปตามข้อบังคับของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนนั้น

ข้อบังคับตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยจะต้องกำหนดให้การดำเนินการของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเป็นไปตามความสมัครใจโดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคลก็ได้

๓. การดำเนินการของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (ร่างมาตรา ๑๑)

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอาจดำเนินการดังต่อไปนี้ได้

(๑) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกิจการภายในของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายดังต่อไปนี้

(ก) ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งหรือการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่น

(ข) ให้ความรู้ การฝึกอบรม หรือความช่วยเหลือในการปรับปรุงหรือพัฒนาการผลิต การให้บริการ การบริหารจัดการ การหาทุน การตลาด และอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(ค) ให้คำแนะนำหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

(๒) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกิจการภายนอกของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายดังต่อไปนี้

(ก) เป็นคนกลางในการติดต่อกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ รวมทั้งองค์กรภาคเอกชน เพื่อขอรับความช่วยเหลือ และการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(ข) ประสานงานกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้หรือดำเนินกิจกรรมอื่นอันเป็นประโยชน์หรือเพิ่มพูนประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(ค) เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมความสามัคคีและการช่วยเหลือเกื้อกูล ซึ่งกันและกัน และความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานไม่ว่าในด้านคุณภาพของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ และการพัฒนาการตลาด

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายหรือมาตรการในการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

- คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (หมวด ๓)

๑. องค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ร่างมาตรา ๑๒)

ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนสิบสามคน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมส่งเสริม การส่งออก อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อธิบดีกรมสรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงาน พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้จัดการ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้อำนวยการธนาคารออมสิน

(๓) กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน จำนวนสิบคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคล ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดี กรมส่งเสริมการเกษตรแต่งตั้งผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตรหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนแต่งตั้งผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชนอีกหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๑๓)

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการและแผนการพัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๒) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

(๓) ให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุน หรือให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๔) ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือในการขอจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น หรือการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๕) สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๓. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน

และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๑๔)

กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออกหรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการที่ปรึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

๔. วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖)

กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) มีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

- นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ
- (๑) ตาย
 - (๒) ลาออก
 - (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
 - (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
 - (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - (๖) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยไม่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
 - (๗) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔

ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับ วาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการ เพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

๕. การประชุมของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน (ร่างมาตรา ๑๘)

การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการหนึ่งคนเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการหนึ่งคนให้มียกหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

๖. การตั้งอนุกรรมการ (ร่างมาตรา ๑๙)

คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ และให้นำความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๗. เบี้ยประชุมและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน อนุกรรมการ และกรรมการตามมาตรา ๒๘ (ร่างมาตรา ๒๐)

ให้กรรมการ อนุกรรมการ และกรรมการตามมาตรา ๒๘ ได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

๔. สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ร่างมาตรา ๒๑)

ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ
งานของคณะกรรมการ

- การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (หมวด ๔)

๑. การส่งเสริมและการสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน (ร่างมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖)

วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริม
การเกษตรแล้วสามารถขอรับการส่งเสริม หรือสนับสนุนจากคณะกรรมการได้ ตามวิธีการ
ที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา
กิจการวิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิในการประกอบกิจการอย่างครบวงจร รวมถึงการให้ความรู้
และการสนับสนุนในการจัดตั้ง การร่วมมือซึ่งกันและกัน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ
ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่น
นั้น ๆ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับขบวนการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจทุกด้าน ไม่ว่าจะ
การบริหารงานบุคคล การบัญชี การจัดหาทุน หรือการตลาด ทั้งนี้ เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชน
ในระดับปฐมภูมิจึงมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา
กิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้วตามมาตรา ๒๓ อย่างต่อเนื่อง
รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงขึ้น
ตามความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การส่งเสริมและพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนและการออกแบบที่ทันสมัยตามความต้องการของตลาด
การร่วมมือซึ่งกันและกัน หรือให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยี
ในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านคุณภาพ การผลิต การจัดการ และการตลาด เพื่อสร้างความพร้อม
ให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

ในกรณีที่วิสาหกิจชุมชนประสงค์จะรวมตัวกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
หรือดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์กรธุรกิจใด ๆ ให้คณะกรรมการให้การสนับสนุนในการจัดตั้ง
การประกอบการ การตลาด รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่าย
วิสาหกิจชุมชนหรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่
กิจการวิสาหกิจชุมชน

ทั้งนี้ โดยให้คณะกรรมการส่งเสริมการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับ
การรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์และการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต
คุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้าหรือการรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิด

หรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการ เพื่อให้สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นที่เชื่อถือรวมทั้งปลอดภัยต่อผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการ โดยให้คณะกรรมการพิจารณาให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในการขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้าหรือให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนนั้นตามที่เห็นสมควร

ในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน ให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการที่คณะกรรมการจัดให้มีขึ้นตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และการส่งเสริมหรือการสนับสนุนตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖

(๒) ให้การส่งเสริมและสนับสนุน หรือประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนในการประกอบการ

(๓) จัดให้มีการฝึกอบรมหรือการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์และเป็นไปตามความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การฝึกอบรมด้านการจัดการ การบัญชี ภาษีอากร หรือการถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีด้านการผลิตหรือการตลาด

(๔) เสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับใด ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานหรือการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๕) ดำเนินการในเรื่องอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

๒. องค์ประกอบคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนและอำนาจหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๘)

ให้มีคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสองคนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานการดำเนินการของกองทุนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการซ้ำซ้อนที่ไม่เกิดประโยชน์ และส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน

(๒) ติดตาม และประเมินการดำเนินงานของกองทุนต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๓) เสนอแนะต่อกองทุนที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานหรือการแก้ไขปัญหาเงินทุนในการสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๔) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำความในมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนโดยอนุโลม

๓. การเสนอปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐)

ในกรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใดกำหนดให้กิจการวิสาหกิจชุมชนต้องดำเนินการใดอันเป็นการที่ไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร คณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการลดภาระดังกล่าวแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่คณะกรรมการประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๗ แล้วไม่บรรลุผลให้คณะกรรมการเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๗. บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๓๑)

ในวาระเริ่มแรกให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญทั่วไป) ในวันพุธที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.

เอกสารประกอบการพิจารณาดังนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของกองงานวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสาระประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในโอกาสต่อไป

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

“เอกสารประกอบการพิจารณา”

จัดทำโดย

นายहित ผาสุท ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

นายสุชาติ พันทองคำ ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๒

นางสาวนภพร ชวรงค์กร นิติกร ๔ นายรุ่งธรรม เปรมมางกูร นิติกร ๓

นายโสภณ ชาดมูญ์จาร์ นิติกร ๓ นางสาวสุพร นิลทิพย์ วิทยากร ๕

นางสาวสุวรรณา พรหมพิมพ์ วิทยากร ๓

นายพัลลภ วงศ์พานิช เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๕๕๕ ๕๖๒๓

ผลิตโดย

สำนักการพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร ๐ ๒๒๕๕ ๑๗๕๑

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑	ความเป็นมา และประเด็นสำคัญจากการอภิปราย ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.	๑
-	ความเป็นมา และประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.	๑
-	สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร	
๑.	สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง	๘
๒.	สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง	๑๐
-	ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา	๑๑
-	ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สาม	๑๖
ส่วนที่ ๒	ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.	
-	วิสาหกิจชุมชน	๑๗
-	บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.	๒๑
	ข่าวจากสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้อง	
-	วิสาหกิจชุมชนกับ อบต.	๓๑
-	รัฐวิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๓๔
-	กษ. เดินหน้าปูฐานรากหญ้าหนุนชุมชนเข้มแข็งพึ่งตัวเอง กรมส่งเสริมฯ นำร่อง ๑๐ จว.	๓๕

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา และประเด็นสำคัญ

จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. มีผู้เสนอเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา รวม ๔ ฉบับ ดังนี้

๑. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี
๒. เสนอโดย นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติพัฒนา
๓. เสนอโดย นายประมณฑ์ คุณะเกษม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย
๔. เสนอโดย นายชัย ชิดชอบ และนายศักดิ์สยาม ชิดชอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย

ร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ มีหลักการและเหตุผลทำนองเดียวกัน คือ โดยที่เห็นสมควรส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนที่อยู่ในระดับที่ไม่พร้อม เข้ามาร่วมแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ จึงควรให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คณะรัฐมนตรีพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ และมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว และส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ พร้อมกันไปในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ คราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ โดยลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ พร้อมกันไปด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองชั้นคณะกรรมการ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน

คณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๕ คน ประกอบด้วย

๑. นายเนวิน ชิดชอบ	เป็นประธานคณะกรรมการ
๒. นายชัย ชิดชอบ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายไพศาล จันทรมักดี	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายประสิทธิ์ ชัยวีระดิษฐ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายตรีพล เจาะจิตต์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายธงชาติ รักษากุล	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
๗. นายบุญมี จันทรวงศ์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๘. นายประเสริฐ จันทรวงศ์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
๙. นายชวาลวุฒม์ ไชยนิวัต	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สาม
๑๐. นายสุรชัย เบ้าจรรยา	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
๑๑. นายสถาพร มณีรัตน์	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายเกษม อุประ	๑๓. นายโกมล จิรัชัยสุทธิกุล
๑๔. นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ	๑๕. นายธงชาติ รัตนวิชา
๑๖. นายชนกร นันท์	๑๗. นางนิภา พริ้งศุลกะ
๑๘. นายประพันธ์ ปุสยไพบูลย์	๑๘. นายประมณฑ์ คุณะเกษม
๒๐. นายประเสริฐ บุญเรือง	๒๑. นายพงษ์ศักดิ์ บุญศล
๒๒. นายพ้อง ชีวานันท์	๒๓. นายภาคิน สมมิตร
๒๔. นายเมธี ฉัตรจินดารัตน์	๒๕. นายยงยศ อติเรกสาร
๒๖. นายเรืองเดช สุพรรณผ่าย	๒๗. นายวิจิตร พรพฤตนิพันธ์
๒๘. นายวิชัย สามิตร	๒๘. นายวิจิต นันทสุวรรณ
๓๐. นายวินัย เสนเนียม	๓๑. นายสนั่น สุธากุล
๓๒. นายสมศักดิ์ คุณเงิน	๓๓. นายสมาน กลิ่นเกษร
๓๔. นายสุทธิสรรค์ ศิวพิทักษ์	๓๕. นายสุรชัย ตรีไพบูลย์

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๕ ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราในคราวเดียวกัน โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างและได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำแต่อย่างใด

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สองขั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สามโดยลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมากและส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งพระราชบัญญัตินี้แล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้คณะกรรมการมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาเห็นว่าเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการมาธิการวิสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดหรือจะตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๐๙ และในคราวประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา วันอังคารที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรมวุฒิสภาเป็นผู้พิจารณาแล้วรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ที่คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) ตรวจสอบพิจารณาแล้ว (เรื่องเสร็จที่ ๖๙๕/๒๕๕๕)^๑ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๙๐๐๕ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ที่ตรวจสอบพิจารณาแล้วไปเพื่อดำเนินการ นั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบพิจารณาแล้ว ยืนยันให้ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ต่อไป แต่มีความเห็นแย้งในประเด็นที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แก้ไขให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)เป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ ตามร่างพระราชบัญญัตินี้และเป็นเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนแทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้พิจารณาเสนอความเห็นว่า เห็นด้วยในหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยเห็นควรให้เพิ่มจำนวนกรรมการจากส่วนราชการในมาตรา ๑๒ (๒) โดยเพิ่มรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในมาตราดังกล่าวด้วย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ อนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ (ฝ่ายเศรษฐกิจ) ที่เห็นชอบความเห็นแย้งตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปปรับปรุงตามความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ (ฝ่ายเศรษฐกิจ) พร้อมทั้งแนบประเด็นความเห็นที่แตกต่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีกครั้ง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ตามความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ (ฝ่ายเศรษฐกิจ) เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีโดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมการเกษตร) และผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว และขอเสนอความเห็น

^๑ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ส่งพร้อมหนังสือ ส่วนที่สุดที่ นร ๐๙๐๑/๒๐๑๘ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕ ทวิ^๖ แห่งพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนี้

ในประเด็นที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเห็นแย้งกรณีที่มีการแก้ไขให้
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ ตามร่างพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. และเป็นเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนแทน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพราะการแก้ไขดังกล่าวเป็นการแก้ไขในสาระสำคัญซึ่งอาจจะไม่
สอดคล้องกับเจตนารมณ์และนโยบายของรัฐบาล และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การ
มหาชน) อาจจะมีกลไกการดำเนินงานที่ไม่ครอบคลุมทั่วประเทศเช่นเดียวกับกลไกของกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งอาจจะกระทบต่อการพิจารณาการยกเว้นภาษีซึ่งเป็นอำนาจของ
กระทรวงการคลังนั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่าโดยข้อเท็จจริงแล้วตามร่างเดิม
ที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ หน่วยงานที่ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ สถาบันพัฒนาการเรียนรู้และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็น
หน่วยงานที่จะต้องจัดตั้งขึ้นใหม่มีโครงสร้างทำนองเดียวกับองค์การอิสระ จึงไม่ใช่กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ดังที่เข้าใจ อย่างไรก็ตาม โดยที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการโดยมีข้อสังเกต
ด้วยว่า เพื่อให้การตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ตรงตามปรัชญาและวัตถุประสงค์
ในเรื่องนี้จึงขอให้คณะทำงานยกร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ชี้แจงคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ
ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการมีกฎหมายฉบับนี้ และควรปรับปรุงแก้ไขหลักการและเหตุผล
ของร่างพระราชบัญญัตินี้ให้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ดังกล่าว ซึ่งปรัชญาและ
วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันพัฒนาการเรียนรู้และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนก็เพื่อให้ชุมชน
เข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการบริหารในการพัฒนาการเรียนรู้และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพราะ
ชุมชนเป็นผู้เข้าใจสภาพปัญหาของชุมชนและการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการจัดการภายในของชุมชน
เพื่อให้พึ่งพาตนเองได้หรือการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของชุมชนย่อมต้องได้รับการยอมรับ
จากชุมชนเสียก่อน การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจึงจะเป็นไปตามความต้องการของชุมชนโดยแท้จริง
นอกจากการมีส่วนร่วมในการบริหารและกำหนดแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้
และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนแล้ว ชุมชนยังประสงค์จะได้รับความสะดวกในการติดต่อประสานงาน

มาตรา ๑๕ ทวิ ในการพิจารณาร่างกฎหมายให้กรรมการกฤษฎีกาคำนี้ถึงความจำเป็น
ความเป็นไปได้ และขอบเขตที่จะต้องมีกฎหมายดังกล่าว ความสอดคล้องกับหลักกฎหมายและบทบัญญัติแห่ง
รัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ความมีประสิทธิภาพของการจัดองค์กรและกลไกเพื่อการใช้บังคับกฎหมาย
ผลกระทบต่อที่อาจเกิดขึ้นกับการบริหารราชการ และภาระหรือความยุ่งยากของประชาชนหรือผู้ที่อยู่ในบังคับ
แห่งกฎหมายนั้นด้วย และแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ในกรณีที่กรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าร่างกฎหมายใด
มีปัญหาเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักการ หรือมีความเห็นขัดแย้งกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ซึ่งมีหน้าที่จะ
ตั้งปฏิบัติตามกฎหมาย กรรมการกฤษฎีกาจะเสนอความเห็นเพื่อขอให้มีการทบทวนในหลักการเสียก่อน หรือ
จะปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น และรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย
ต่อไปก็ได้

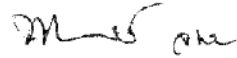
อีกด้วย หากสถาบันมีสถานะที่ไม่ใช่ส่วนราชการก็จะเกิดความคล่องตัวและเป็นไปตามความประสงค์ดังกล่าว ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้จัดทบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันพัฒนาการเรียนรู้และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนออก^๖ โดยเห็นว่า ชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นต้นแบบคือสถาบันพัฒนาการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมกับชุมชน โดยให้ชุมชนอื่นได้เรียนรู้จากชุมชนต้นแบบ ประกอบกับมีหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงานให้การส่งเสริมและพัฒนาชุมชนอยู่แล้ว โดยเฉพาะสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) ซึ่งมีภารกิจโดยตรงในเรื่องนี้ และมีสถานะเป็นองค์การมหาชนที่มีความคล่องตัวสูง โดยมีกรรมการบริหารเป็นผู้แทนองค์กรชุมชนจำนวนหนึ่ง จึงได้กำหนดให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) เป็นสำนักงานเลขานุการแทนสถาบันพัฒนาการเรียนรู้และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่มีอยู่ตามร่างเดิมและเป็นไปตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น

สำหรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ว่าสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) อาจจะมีกลไกการดำเนินงานที่ไม่ครอบคลุมทั่วประเทศ เช่นเดียวกับกลไกของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งอาจกระทบต่อการพิจารณาการยกเว้นภาษีซึ่งเป็นอำนาจของกระทรวงการคลังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) เห็นว่าการดำเนินงานในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น บทบาทจึงไม่ได้จำกัดอยู่ที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเท่านั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดยังคงมีบทบาทตามหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานอยู่เช่นเดิม รวมทั้งหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีกลไกการดำเนินงานครอบคลุมทั่วประเทศ และหน้าที่ของกระทรวงการคลังในการพิจารณาการยกเว้นภาษี สำนักงานเลขานุการจะมีหน้าที่สำคัญในการขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน การเตรียมข้อมูลและการจัดการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) ชี้แจงว่า เป็นหน้าที่ที่สอดคล้องกับภารกิจที่สถาบันฯ ดำเนินการอยู่แล้ว แม้สถาบันฯ เป็นองค์การขนาดเล็กโดยมีบุคลากรประมาณ ๒๐๐ คนทั่วประเทศ แต่สถาบันฯ ก็มีหน่วยงานในส่วนภูมิภาค และหากสถาบันฯ ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ดังกล่าวก็สามารถใช้การบริหารจัดการแนวใหม่โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งจะทำให้มีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมาย

^๖กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๒๐๘/๑๒๒๙๐ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ แจงยืนยันความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ... ว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไม่ขัดข้องในประเด็นที่จัดสถาบันพัฒนาการเรียนรู้และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนออก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในประเด็นนี้จึงเห็นว่าการกำหนดให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามร่างเดิมและตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีซึ่งเหมาะสมแล้ว

สำหรับประเด็นที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ ให้เพิ่มรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้วยนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) ได้แก้ไขเพิ่มเติมตามความเห็นดังกล่าวแล้ว โดยเห็นควรเพิ่มผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้วยในกรณีที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)ไม่ได้ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนี้อยู่แล้ว จึงมีประสบการณ์ในการดำเนินงานอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

(นางสาวพรทิพย์ จਾਲะ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๖

ประเด็นสำคัญ

จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.

๑. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง เหตุผลที่รับหลักการ

โดยที่เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และโดยที่เศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ สมควรให้มีการส่งเสริมความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถ ในการจัดการ อีกทั้งการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ เพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้า ในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ ขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป

ในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายฉบับแรกที่ส่งเสริมให้ชุมชน มีความเข้มแข็งในการประกอบการค้าโดยกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานและ กรรมการจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๓ คน รวมถึงผู้แทนจากวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๑๐ คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๓ คน ซึ่งในส่วนนี้เองจะทำหน้าที่ แสวงหาตลาด แหล่งเงินทุน และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือการประกอบ วิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง

อนึ่ง ชุมชนต่าง ๆ ของประเทศได้มีการเตรียมความพร้อมตามแนวพระราชดำริ ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งจะส่งผลให้เกิดกระแสการเกาะกลุ่มรวมตัว สร้างสรรค์กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการผลิต และกระบวนการบริหารจัดการจนพัฒนาไปสู่ การประกอบการร่วมกันของวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พึ่งพาตนเอง ได้อย่างพอเพียงและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริดังกล่าวโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากร และวัฒนธรรมของชุมชนเป็นเครื่องมือและสร้างแนวโน้มที่จะขยายตัวเป็นเครือข่ายวิสาหกิจ ชุมชนเชื่อมโยงประสานไปทั่วประเทศ และเพื่อตอบสนองให้ชุมชนให้ศักยภาพไปสู่ การพึ่งตนเองได้ในกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมั่นคงเข้มแข็งแก่ระบบเศรษฐกิจ ในภาพรวมของประเทศชาติ จึงมีความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าว

ข้อสังเกตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ในทางปฏิบัตินั้น ทางภาครัฐไม่ควรคำนึงถึงแต่ผลกำไรแต่เพียงอย่างเดียว ควรมุ่งเน้นให้เศรษฐกิจเป็นแบบพอเพียง แต่ยั่งยืน และดูแลการใช้ทุนทางทรัพยากร ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งต้องคำนึงถึงผลกระทบเหล่านี้ด้วย

๒) ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอาจไม่ส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจของชุมชนอย่างแท้จริง อันเนื่องจากที่กำหนดให้ชุมชนต่าง ๆ ต้องจดทะเบียน มีระยะเวลา เป็นเครื่องกำหนด เพิ่มกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งเป็นการสร้างข้อจำกัดให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแทนที่จะส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

๓) กรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สำคัญในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีความพร้อมเพียงพอหรือไม่ รวมถึงอัตรากำลัง และงบประมาณ ที่จะส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างเต็มที่

๔) ในส่วนของรัฐบาลควรให้ความรู้แก่ประชาชนรวมถึงการทำความเข้าใจในร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้ประชาชนมั่นใจในการเข้าสู่กระบวนการและควรอธิบายให้ชัดเจนถึงการที่กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบวิสาหกิจชุมชนนั้นในส่วนของยังมีได้จดทะเบียนจะได้รับการส่งเสริมแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด รวมถึงระบบสหกรณ์จะเข้าสู่ระบบตามพระราชบัญญัติได้หรือไม่และมีผลกระทบมากน้อยเพียงใด

๕) อำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนไม่มีอำนาจอย่างเต็มที่ในการสนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากไม่มีมาตราใดในร่างพระราชบัญญัตินี้ที่กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการสามารถรับรองหรือกำกับแหล่งเงินทุนให้แก่ชุมชนได้หากแต่เป็นเพียงผู้ประสานงานเท่านั้น อันอาจทำให้เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นควรให้คณะกรรมการมีอำนาจรับรองหรือกำกับในโครงการต่าง ๆ ของชุมชน ที่เป็นโครงการที่ดีและมีความเป็นไปได้สูง

๖) การติดตามความก้าวหน้า การประเมินผล ไม่มีมาตราใดกำหนดไว้เลย

มติที่ประชุม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบในหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์

๒. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

๒.๑ ประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง

- ประเด็นเกี่ยวกับบทนิยามตามมาตรา ๓ คำว่า “วิสาหกิจชุมชน”

กรณีได้มีการอภิปรายว่าบทนิยามดังกล่าวเป็นการกำหนดเงื่อนไขมากเกินไป เช่น ต้องดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน และมีวิถีชีวิตร่วมกัน ซึ่งการใช้ถ้อยคำดังกล่าวอาจให้ความหมายแคบเกินไป ในกรณีของชุมชนในกรุงเทพมหานครมีประชาชนจากหลากหลายจังหวัดมาอยู่ร่วมกันในชุมชนและอาจไม่รู้จักรักกัน รวมถึงกรณีครอบครัวเดี่ยวจะผลิตสินค้ากล่าวคือเป็นอุตสาหกรรมครอบครัวโดยที่ไม่มีใครร่วมด้วยจะได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนหรือไม่ ทั้งนี้ ตามหลักการให้มีกฎหมายวิสาหกิจชุมชน เพื่อเปิดกว้างให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้มีเศรษฐกิจพอเพียงแบบยั่งยืน ซึ่งการกำหนดถ้อยคำดังกล่าวอาจไม่เปิดกว้างพอ ตามหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.

คณะกรรมการวิสามัญได้ให้คำชี้แจง ดังนี้

กรณีบทนิยามดังกล่าวนั้นถูกต้องตามเจตนารมณ์ของหลักการและเหตุผลแล้ว ซึ่งมุ่งเน้นการให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ โดยสามารถประกอบวิสาหกิจได้อย่างคล่องตัว แม้ชุมชนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครก็สามารถได้รับการส่งเสริมตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เช่นกัน โดยอาจรวมกันเป็นนิติบุคคลตามที่บัญญัติไว้และในกรณีครอบครัวเดี่ยวผลิตสินค้า จะได้รับการส่งเสริมหรือไม่นั้น ครอบครัวเดี่ยวก็ควรจะมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปซึ่งสามารถได้รับการส่งเสริมตามร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนนี้ได้เช่นกัน

- ประเด็นเกี่ยวกับการให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

กรณีนั้นอาจไม่เหมาะสมเพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับชุมชน การค้าขาย และเดิมมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนี้อยู่แล้วซึ่งสมควรดำเนินการในเรื่องวิสาหกิจชุมชนเพิ่มเติมคือกรมการพัฒนาชุมชน สังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีเครือข่ายทั้งราชการ ส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และยังมีสำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งน่าจะตรงกับภาระหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้มากกว่าและเดิมก็ได้รับมอบหมายงานหลายด้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบกับตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมการพัฒนาชุมชน กับ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๖ เรื่องการส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มองค์กรชุมชนที่รับผิดชอบเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนั้น กรมการพัฒนาชุมชนสมควรเป็นหน่วยงานหลักในการทำงานตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

และรวมถึงกรณีการที่จะได้รับการส่งเสริมตามร่างพระราชบัญญัตินี้ต้องจดทะเบียนเสียก่อน อาจเป็นการรอนสิทธิประชาชนที่ไม่ได้จดทะเบียนในการติดต่อหน่วยราชการต่าง ๆ ที่จะได้รับ การสนับสนุน

คณะกรรมการวิสามัญได้ให้คำชี้แจง ดังนี้

ในประเด็นปัญหาเรื่องกรมส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับมอบหมายให้เป็น หน่วยงานหลักนั้น ทางหน่วยงานดังกล่าวได้มาชี้แจงและแสดงความพร้อมต่อคณะกรรมการ วิสามัญแล้ว ประกอบกับรัฐบาลเห็นสมควรมอบหมายและเตรียมงานไว้สำหรับกรมส่งเสริม การเกษตรซึ่งผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการเกษตร ส่วนในการที่ต้องจดทะเบียนนั้นเพื่อให้ คณะกรรมการทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้ที่ต้องการส่งเสริมและสามารถลำดับ ความสำคัญก่อนหลังตามความจำเป็น และในส่วนที่ไม่ได้มาจดทะเบียนนั้นก็ไม่ได้เสียสิทธิ ในการขอความช่วยเหลือจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด

ประเด็นเกี่ยวกับความหมายของมาตรา ๗ (๒)

ในเรื่องชื่อและที่อยู่ของผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชน ซึ่งอาจทำให้ เข้าใจว่าผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจในการทำนิติกรรม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ สมควรแก้ไขให้เหมาะสมโดยให้เป็นเพียงผู้ประสานงาน

คณะกรรมการวิสามัญได้ให้คำชี้แจง ดังนี้

ผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชนตามมาตรา ๗ (๒) นั้น ไม่ใช่กรณี ผู้มีอำนาจทำการแทนในการทำนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หากเป็นแต่เพียง ผู้ประสานงานเท่านั้นและสะดวกในการติดต่อและให้การส่งเสริมต่อไป

๒.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.

<u>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>คำปรารภ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓</u>	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔ ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑ วิสาหกิจชุมชน ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕ มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๕ วิสาหกิจชุมชนสหวิไดที่จะขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๖ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘ มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๘ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินให้วิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งประสงค์จะดำเนินกิจการต่อไปแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

วิสาหกิจชุมชนใดไม่แจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่งเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน ให้กรมส่งเสริมการเกษตรมีหนังสือเตือนให้วิสาหกิจชุมชนนั้นแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ถ้าไม่มีการแจ้งตามคำเตือนดังกล่าว ให้กรมส่งเสริมการเกษตรถอนชื่อออกจากทะเบียน

วิสาหกิจชุมชนใดประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกกิจการ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

หมวด ๒ เครื่องช่วยวิสาหกิจชุมชน ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙ มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

" มาตรา ๙ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๑ มาใช้บังคับแก่การจดทะเบียนจัดตั้ง การแจ้ง
ดำเนินการ และการเลิกกิจการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนโดยอนุโลม

ให้เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วมีสิทธิรับการ
ส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ "

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๓ คณะกรรมการส่งเสริม

ไม่มีการแก้ไข

วิสาหกิจชุมชน

มาตรา ๑๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

" มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการพิเศษ เรียกชื่อ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนสิบสามคน ได้แก่ รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมส่งเสริมการส่งออก อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อธิบดีกรม
สรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนา
องค์กรชุมชน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้อำนวยการธนาคารออมสิน
และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศาสตราจารย์พิเศษศาสตราจารย์

(๓) กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน จำนวนสิบคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่ ใช้
ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้
ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและ
อุตสาหกรรมหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรแต่งตั้งผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตรหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนแต่งตั้งผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชนอีกหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ "

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๑๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

"มาตรา ๑๔ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ

หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออกหรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการที่ปรึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน"

คณะกรรมการธิการได้ขอแก้ไขมาตรา ๑๔ (๕) ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เป็นดังนี้

"มาตรา ๑๔ (๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการที่ปรึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขและแก้ไขใหม่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๕

มีการแก้ไข

คณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๕ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) มีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี
 ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ให้กรรมการนั้น
 ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ขอด้วระหว่งตำแหน่งติดต่อกัน
 เกินสองวาระไม่ได้ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘

มีการแก้ไข

คณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๘ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ
 จำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจ
 ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งคนเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งคนให้มีเสียงหนึ่งเสียง
 ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเสียงเป็น
 เสียงชี้ขาด ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๔ การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๒๒ วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วสามารถขอรับการส่งเสริม หรือสนับสนุนจากคณะกรรมการได้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐

ไม่มีการแก้ไข

บทเฉพาะกาล

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๑

ไม่มีการแก้ไข

เมื่อมีประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่งตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๑๖ โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ จึงเป็นอันจบการพิจารณาในวาระที่สอง

ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

การพิจารณาในวาระที่สาม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วยคะแนนเสียงข้างมาก และส่งให้วุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

พ.ศ.

วิสาหกิจชุมชน*

วิสาหกิจชุมชนเป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมีแนวคิดที่ว่าปัญหาของประเทศในภาพรวม ประชาชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น สามารถแก้ไขได้ด้วยการที่ประชาชนรู้จักนำสินทรัพย์ที่มีอยู่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น สามารถจัดปัญหาความยากจนเป็นการสร้างอาชีพที่ยั่งยืน และรายได้ที่มั่นคง

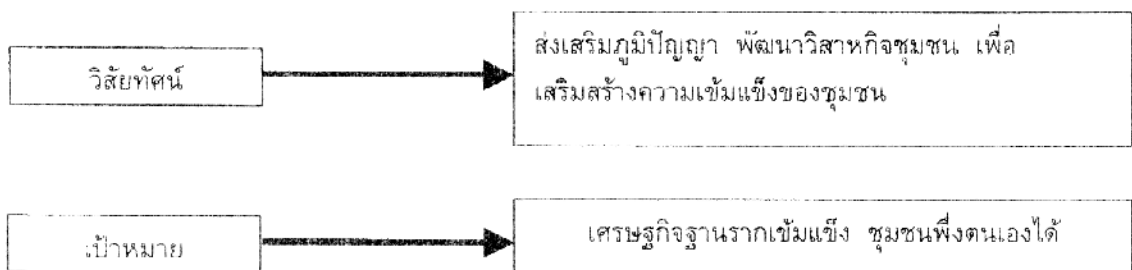
ความคาดหวังของรัฐบาลที่มีต่อวิสาหกิจชุมชน คือ คนในทุกชุมชนมองเห็นสินทรัพย์ของตนเองและชุมชนมีค่าสามารถทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และนำมาเป็นปัจจัยสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

สินทรัพย์ของประชาชนและชุมชนที่มีอยู่ ไม่ได้หมายถึงเงินทองเท่านั้น แต่หมายถึง ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทักษะฝีมือ ความสงบวิถีชีวิต วัสดุตามธรรมชาติ ธรรมชาติของชุมชน พืชผลการเกษตร ฯลฯ ซึ่งรัฐบาลเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานหรือทุนทางสังคมของชุมชน เพราะเป็นสิ่งที่ได้สร้างสะสมและสืบทอดต่อกันมา เป็นสมบัติของคนในชุมชนทุกคน

จากแนวคิดและความคาดหวังของรัฐบาล พิจารณาได้ว่า วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการสร้างรายได้อย่างมั่นคงรูปแบบหนึ่ง ที่มีขนาดเล็กกว่าวิสาหกิจขนาดย่อม (Small enterprise) สร้างผลผลิตของกิจการ ซึ่งเกิดจากสินทรัพย์ของชุมชนที่มีรูปแบบการบริหารจัดการสมัยใหม่โดยคนในชุมชน เป็นกิจการของคนในชุมชนที่ปลูกให้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นฟื้นขึ้นมาเป็นพลังให้กับชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจ ระดับฐานรากของประเทศ โดยมีจุดหมายในการดำเนินกิจการ คือ การพึ่งตนเองและพึ่งพากันและกันของชุมชน

ดังนั้น วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการของชุมชนที่เกิดขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์จากพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม ซึ่งไม่ใช่ธุรกิจ หากแต่วิสาหกิจชุมชน สามารถพัฒนาก้าวไปสู่การเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนโดยกรมการพัฒนาชุมชน

* ที่มา : www.cddlanpang.com

ยุทธศาสตร์และภารกิจ

ยุทธศาสตร์	ภารกิจ
๑. การส่งเสริมภูมิปัญญา	๑. มีฐานข้อมูลด้านภูมิปัญญา ๒. มีการบันทึกและเผยแพร่ภูมิปัญญา ๓. ชุมชนมีกระบวนการพัฒนาผลผลิตจากภูมิปัญญา
๒. การส่งเสริมการบริหารจัดการทุน	๑. ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุน ๒. กองทุนชุมชนมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. การส่งเสริมการผลิต	๑. ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนาคุณภาพ ๒. ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐาน ๓. มีการลดต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์
๔. การส่งเสริมการตลาด	๑. มีช่องทางทางการตลาดสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น ๒. มีการจัดตั้งเครือข่ายการตลาด
๕. การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้	๑. คริวเรือนมีรายได้พันกนต์ จปฐ. ๒. ประชาชนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
๖. การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	ชุมชนมีการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

กระบวนการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

๑. ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง การประกอบกิจการด้วยหลักสามัคคีธรรมของชุมชน โดยชุมชนในการผลิตสินค้า การให้บริการและอื่น ๆ เพื่อการเรียนรู้ การพึ่งตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน ด้วยการนำทุนของชุมชนมาดำเนินการโดยใช้รูปแบบการจัดการที่เหมาะสม ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

๒. จุดมุ่งหมายของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

คือ การเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อสร้างโอกาสและรายได้ของชุมชนฐานรากให้ชุมชนและเครือข่ายสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

๓. หลักการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

คือ การนำภูมิปัญญาของชุมชนมาบริหารจัดการทำให้สินทรัพย์ของชุมชน กลายเป็นสินทรัพย์ที่มีค่า และทำให้มีมูลค่าเพิ่ม นำไปสู่การผลิตสินค้า การให้บริการและอื่น ๆ ของชุมชน ทำให้เกิดรายได้แก่ชุมชนและเครือข่าย สร้างความมั่นคงแก่เศรษฐกิจฐานราก

๔. องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน

๑. เป็นกิจการของชุมชน
๒. ดำเนินการโดยใช้ทุนของชุมชนและมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม
๓. ดำเนินการด้วยหลักสามัคคีธรรม
๔. เน้นกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินการ
๕. มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน

๕. รูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

รูปแบบที่ ๑ วิสาหกิจที่ประกอบกิจการเดียว ได้แก่ วิสาหกิจที่ประกอบกิจการเพียงหนึ่งเดียวโดยคณะผู้บริหารในชุมชนชุดเดียวและไม่สร้างเครือข่ายกับวิสาหกิจอื่น ๆ โดยจะมีผลผลิตมากกว่าหนึ่งผลิตภัณฑ์/บริการได้

รูปแบบที่ ๒ วิสาหกิจที่ประกอบกิจการในรูปเครือข่าย ได้แก่ วิสาหกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับกิจการอื่น โดยแต่ละวิสาหกิจต่างมีการประกอบการตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกิจการ หากแต่มีปฏิสัมพันธ์กันแบบพึ่งพา เกื้อกูล เชื่อมโยงกันในรูปแบบต่าง ๆ

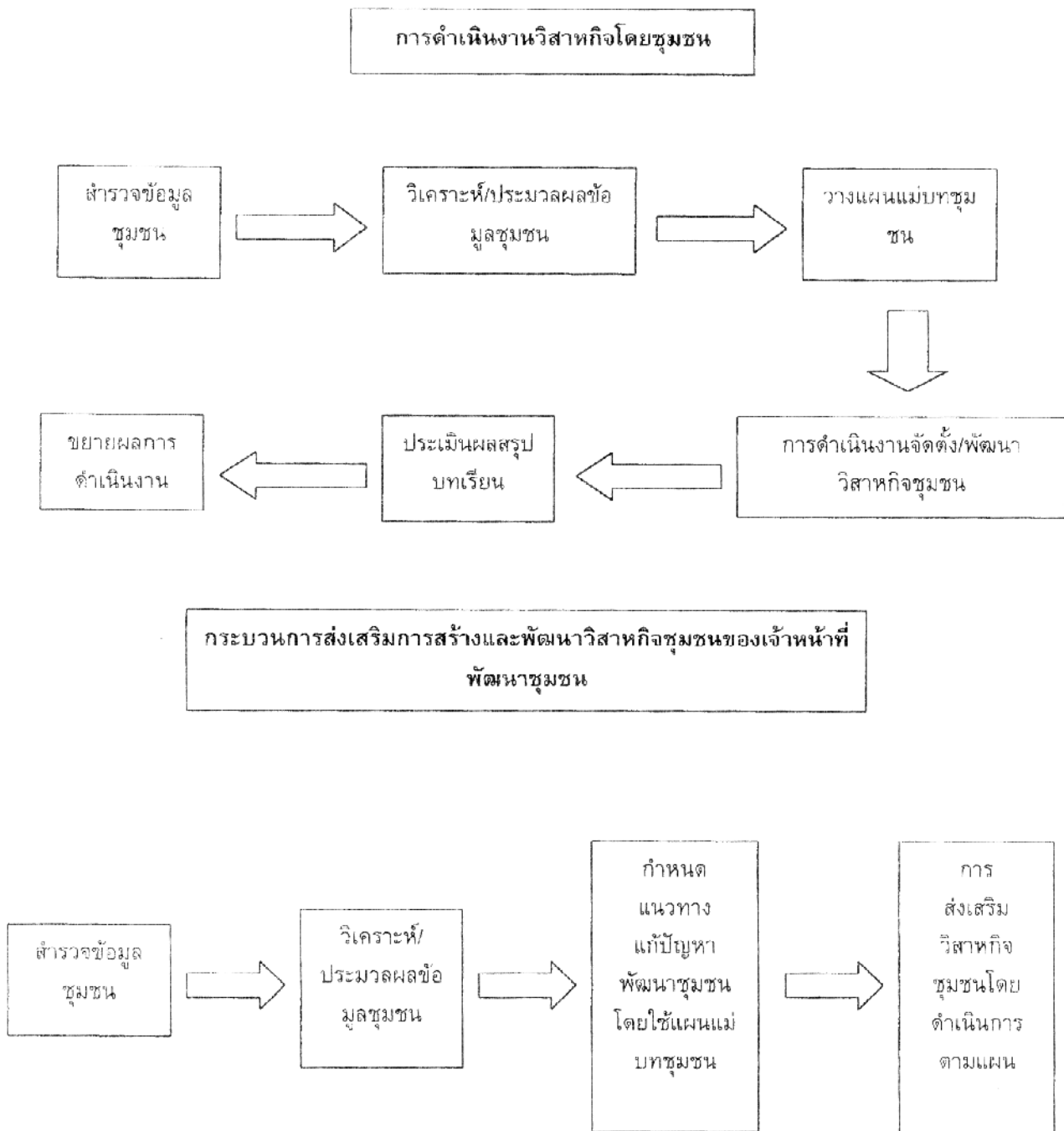
๖. ระดับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

๑. วิสาหกิจชุมชนระดับพื้นฐาน ได้แก่ วิสาหกิจที่มีการประกอบการ เพื่อให้เกิดผลผลิตที่จะนำไปกินใช้อย่าง พออยู่พอกิน มุ่งเน้นการลดรายจ่ายทั้งในระดับครัวเรือน และชุมชน

๒. วิสาหกิจชุมชนระดับพัฒนา ได้แก่ วิสาหกิจที่มีการประกอบการเพื่อให้ผลผลิตมีพอกินพอใช้ เพื่อการลดรายจ่ายและมีส่วนเหลือสามารถนำไปแบ่งปัน แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายให้เกิดรายได้เพิ่มนำไปสู่ การอยู่ดีกินดี ของครัวเรือนชุมชนและระหว่างชุมชน

๓. วิสาหกิจชุมชนระดับก้าวหน้า ได้แก่ วิสาหกิจที่มีการประกอบการมุ่งสู่การเพิ่มรายได้ไปสู่การขยายการลงทุนลดการนำเข้า เพิ่มการส่งออกของผลิตภัณฑ์ ขยายกิจการ ขณะเดียวกันก็สามารถจัดสรรผลกำไร เพื่อสวัสดิการชุมชนหรือเพื่อกิจกรรมสาธารณประโยชน์ สร้างความ **มั่งมีศรีสุข** ของครัวเรือน ชุมชน ขยายไปถึงระหว่างชุมชนและนำไปสู่การเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป

๗. ขั้นตอนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

บทวิเคราะห์
ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
พ.ศ.

ศักดิ์ดา ณรงค์
ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบข้อมูล
ธนาคารอาคารสงเคราะห์

เหตุผลและหลักการ

เหตุผลและหลักการในการยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. เป็นประโยชน์ต่อประชาชนคนส่วนใหญ่ของประเทศไทยโดยแท้ และสนองพระราชดำริปรัชญาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงของเราโดยแท้ นอกจากนี้ยังเป็นนโยบายของทุกรัฐบาล แม้กระทั่งนโยบายของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ชินวัตร ที่จะสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

ถ้ามีพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกมาใช้บังคับก็จะได้คุ้มครองให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ไม่ใช่ไฟไหม้ฟางตามนโยบายหรือตามกลยุทธ์ในการหาเสียงทางการเมืองสมัยแล้วสมัยเล่า แต่ชาวบ้านและชุมชนก็ไม่เคยสามารถลืมตราปากได้ ตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน การเมืองระบบประชาธิปไตยที่มีกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นแม่บทในการบริหารประเทศรวมเกือบ ๗๐ ปีแล้ว ซึ่งถ้าเป็นอายุคนก็เป็นคนแก่มาแล้วหรือตายไปแล้วก็เป็นได้ เรียกว่าเกิดมาและตายไปแล้วไม่เคยมีความสุขสมบูรณ์ในชีวิตและทรัพย์สินเลย

บทวิเคราะห์

๑. เมื่ออ่านและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้วจะเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ฉบับนี้ นำศึกษาและผลักดันให้ออกมาบังคับใช้เป็นกฎหมายให้จงได้ ประเด็นนี้ผู้เขียนขอตั้งข้อสังเกตและหาเหตุผลมาช่วยสนับสนุนและเผยแพร่ให้ช่วยกันพิจารณา แสดงความคิดเห็น ประชาพิจารณ์อย่างกว้างขวาง และจัดสัมมนา เผยแพร่และเชิญชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลงชื่อจำนวน ๕๐,๐๐๐ รายชื่อ เพื่อยื่นต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายฉบับนี้ ตามมาตรา ๑๗๐ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

ที่มา : วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก ๒๕๔๕

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และวิทยา วงศ์กุล

มาตรา ๑๗๐ "ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งดังกล่าวจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ"

หมวด ๓ ว่าด้วย สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

หมวด ๕ ว่าด้วย แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ตั้งแต่มีมาตรา ๑๗๐ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันคือ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ปรากฏว่ามีประชาชนใช้สิทธิเสนอกฎหมายเองประมาณ ๑ - ๒ ฉบับ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยป่าชุมชน เป็นต้น

๒. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังสอดคล้องกับมาตรา ๔๖ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่บัญญัติไว้ชัดเจนว่า

มาตรา ๔๖ "บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ"

เรียกว่า รัฐธรรมนูญให้อิทธิพลและสิทธิแก่ชุมชนท้องถิ่น ในการเสนอกฎหมายเพื่อชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง และถูกต้องตามความเป็นจริงของท้องถิ่นอย่างแท้จริง แต่ละชุมชน ทั้งชุมชนในชนบทและชุมชนในเมือง อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน แต่แตกต่างกันในวิถีชีวิตและทรัพยากร

มาตรา ๕๖ "สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและมั่นคง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพของตนย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ"

เรียกว่า สิทธิในการมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแต่ละชุมชน

มาตรา ๗๖ "รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ" (เน้นโดยผู้เขียน)

เรียกว่า รัฐหรือรัฐบาลต้องส่งเสริมให้ประชาชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

๓. จะเห็นว่า ร่างกฎหมายฉบับนี้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๕๖ , ๕๖ , ๗๖ จึงน่าจะนำเนื้อหาในมาตราดังกล่าวมาใส่ไว้ในหลักการและเหตุผลของร่างกฎหมายฉบับนี้ด้วย

๔. น่าจะทบทวนเนื้อหาเค้าโครงของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ใหม่ โดยจะต้องนำบทบัญญัติในกฎหมายที่มีอยู่แล้วและเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติฉบับนี้มาเปรียบเทียบ และร่างให้สอดคล้องสมบูรณ์ที่สุด โดยจะต้องตรงกับหลักการและเหตุผลในการยกร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่สุด เพื่อคงไว้ซึ่งการสนับสนุนและคุ้มครองให้เศรษฐกิจชุมชนของคนระดับติดดินอยู่ได้อย่างสมบูรณ์และยั่งยืน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติว่าด้วยบริษัทมหาชน พระราชบัญญัติการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กฎหมายหรือกฎกระทรวง หรือพระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนดต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษีต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุมกองสินค้า กฎหมายเกี่ยวกับสหกรณ์ เป็นต้น

ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ที่สมบูรณ์ที่สุด

๕. แนวการยกร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต้องคำนึงถึง

๕.๑ ปรัชญาหรืออุดมการณ์ เพื่อประชาชน โดยประชาชน แต่ละชุมชนอย่างเคร่งครัด

๕.๒ เนื้อหาของกฎหมายต้องครอบคลุมตามหลักการและเหตุผลและต้องไม่ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐปฏิบัติ ทั้งต้องปฏิบัติได้โดยมีข้อจำกัดชัดเจนให้น้อยที่สุด โดยเอากฎหมายเก่าและใหม่มาเป็นแบบอย่าง เช่น พ.ร.ก. ว่าด้วยบรรษัทสินทรัพย์ไทย หรือ TAMC ที่ออกมาไม่ทันน้ำหมึกแห้งก็ต้องแก้ไขเสียแล้ว และเท่าที่ทราบมีปัญหาในทางปฏิบัติและการตัดสินใจมากมาย ทำให้ผลงานไม่สามารถออกมาได้ดังที่กำหนดไว้ในหลักการและเหตุผล

๕.๓ ต้องกำหนดหรือบัญญัติในเรื่องการควบคุมและตรวจสอบที่โปร่งใสและพิสูจน์ได้เป็นรูปธรรม

โดยเฉพาะต้องบัญญัติถึงวิธีการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายนี้ได้อย่างคล่องตัวไม่ต้องไปออกเป็นพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ ... , ๒ ... , ๓ ... เพียงแต่ทำเป็นกฎกระทรวง หรือพระราชกฤษฎีกา หรือบัญญัติให้คณะกรรมการฯ ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้สามารถออกเป็นคำสั่งหรือประกาศก็ได้ แต่ปรัชญาต้องไม่เปลี่ยนแปลง

๕.๔ เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้เกี่ยวข้องกับเงินและการสนับสนุนจากรัฐหรือรัฐบาล ซึ่งมีใช่เป็นเงินให้เปล่า จึงต้องพิจารณาให้ชัดเจนและรอบคอบ

ทั้งนี้ต้องยืนยันยังให้รัฐสนับสนุน เพราะประชาชนในชุมชนเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ถึงเวลาแล้วที่รัฐต้องเข้ามาช่วยเหลืออย่างจริงจังและตามที่รัฐกรรมบัญญัติไว้ เพราะช่วยคนรวยมามากและต่อเนื่องจริง ๆ แต่ไม่เคยช่วยคนจนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จึงเป็นโอกาสของรัฐบาลนี้ที่จะได้แสดงความจริงใจและปฏิบัติการ (work shop) จริงตามนโยบายเสียที และยังเป็นการสนองตอบพระราชดำริของพระองค์ท่านที่ได้ให้แนวคิดด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ แล้ว

๕.๕ ควรจะมีบทเฉพาะกาล บัญญัติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ชัดเจน ทั้งเรื่องการสนับสนุนจากรัฐ การก่อเกิดวิสาหกิจชุมชน และเงื่อนไขที่เหมาะสม

๖. พระราชบัญญัติฉบับนี้จะนำมาใช้กับประชาชนคนมีการศึกษาน้อยและชุมชนระดับติดดินจริง ๆ ดังนั้น กฎหมายจึงควรจะเขียนในลักษณะที่เป็นภาษาชาวบ้าน ชัดเจน และน่าจะเขียนให้ละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้สมกับคำว่า "กฎหมายชาวบ้าน" คือ ให้เป็นกฎหมายชาวบ้านจริง ๆ ไม่จำเป็นต้องเขียนให้สวยหรูและเป็นวิชาการจนชาวบ้านอ่านไม่รู้เรื่อง แล้วมาทะเลาะหรือส่งตีความกันจนไม่ได้ปฏิบัติจริงหรือติดขัดและเกิดปัญหาไม่มีที่สิ้นสุด

๗. ผู้เขียนอยากเห็นพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายชาวบ้านจริง ๆ และต้องบัญญัติข้อห้ามไว้เลยว่าห้ามแก้ไขเปลี่ยนแปลงเจตนารมณ์หรือปรัชญาของกฎหมายฉบับนี้จนกว่าประชาชนคนไทยจะร่ำรวยกันทุกคนอย่างเท่าเทียมกันแล้ว

ถ้าผู้ใดกระทำให้ผิดเสมือนล้มล้างรัฐธรรมนูญอะไรทำนองนั้น

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องตั้งคณะทำงานเพื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยระดมผู้มีความรู้ทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับปรัชญา หลักการ และเหตุผล ที่กล่าวมา ซึ่งน่าจะทำให้พระราชบัญญัติฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ยากที่รัฐบาล รัฐสภา และผู้ที่อาจจะสูญเสียประโยชน์ โดยเฉพาะพวกพ่อค้า พ่อค้าคนกลาง หรือพวกปลาใหญ่กินปลาเล็ก หรือเจ้าหน้าที่ที่เห็นแก่ผลประโยชน์บางเรื่อง จนอาจออกมาคัดค้านหรือไม่สนองตอบต่อการผลักดันการยกร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ผ่านสภาโดยเร็ว หรือกระทำด้วยวิธีการอื่น ๆ ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้

บทสรุป

๑. ความจริง การประกอบอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนก็ได้กระทำกันอยู่แล้วในอดีตถึงปัจจุบัน และมีโครงการนำร่องต่าง ๆ มากมาย ทั้งที่รัฐเป็นผู้ผลักดันและชาวบ้านได้กระทำกันเองมากมายในหลายหมู่บ้าน หลายตำบล หลายอำเภอ และหลายจังหวัด

นอกจากนี้ยังมีโครงการพระราชดำริอีกจำนวนไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ แห่ง ที่ได้ทดลองและปฏิบัติกันอยู่ในขณะนี้

๒. แต่เป็นความจริงอยู่ประการหนึ่ง คือ โครงการทั้งหลายเหล่านี้ยังไม่มีกฎหมายคุ้มครอง สนับสนุน และให้ชุมชนบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอย่างชัดเจนอย่างแท้จริง แม้จะมีกฎหมายสหกรณ์ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่น ๆ มากมาย แต่ไม่ใช่กฎหมายเพื่อชุมชนในการประกอบอาชีพในท้องถิ่น และคุ้มครองช่วยเหลือไม่ให้พ่อค้าพ่อค้าคนกลาง หรือคนของรัฐ เข้าไปครอบงำและรังแกทางเศรษฐกิจและสังคม - สิ่งแวดล้อมอย่างมีความสมบูรณ์ทางคุณภาพชีวิต แม้แต่ฉบับเดียว

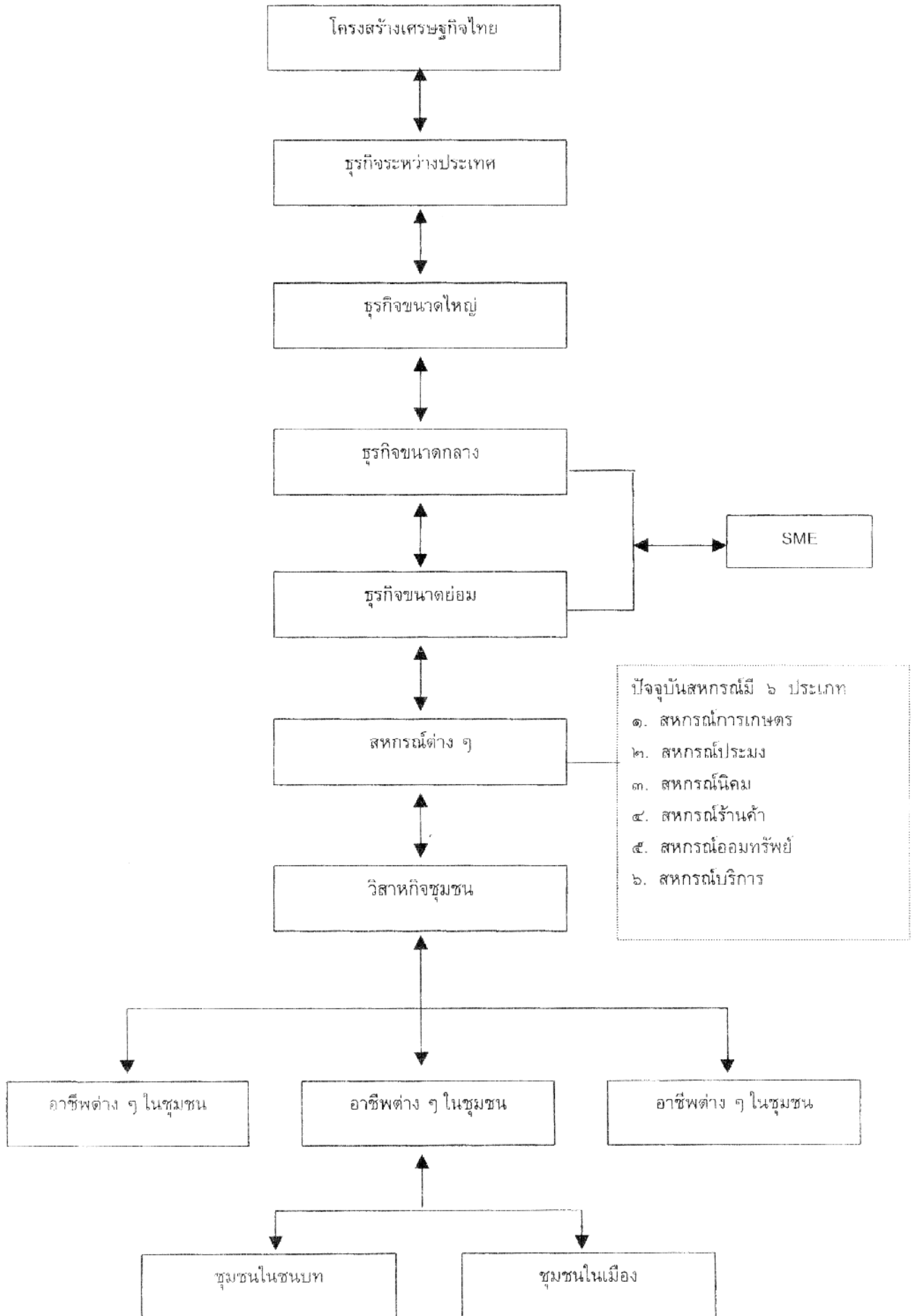
๓. ประการสำคัญที่สุด ผู้เขียนเชื่อว่ายังมีผู้ที่เข้าใจคลาดเคลื่อนในประเด็นเหล่านี้

๓.๑ ชื่อกฎหมาย ทำไมชื่อว่า "...วิสาหกิจชุมชน" เพราะคำว่า "...วิสาหกิจ..." เราคุ้นเคยและเข้าใจว่าเป็นของส่วนราชการหรือเป็นรัฐวิสาหกิจอะไรทำนองนั้น แต่จริง ๆ แล้วนี้ไม่ใช่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ

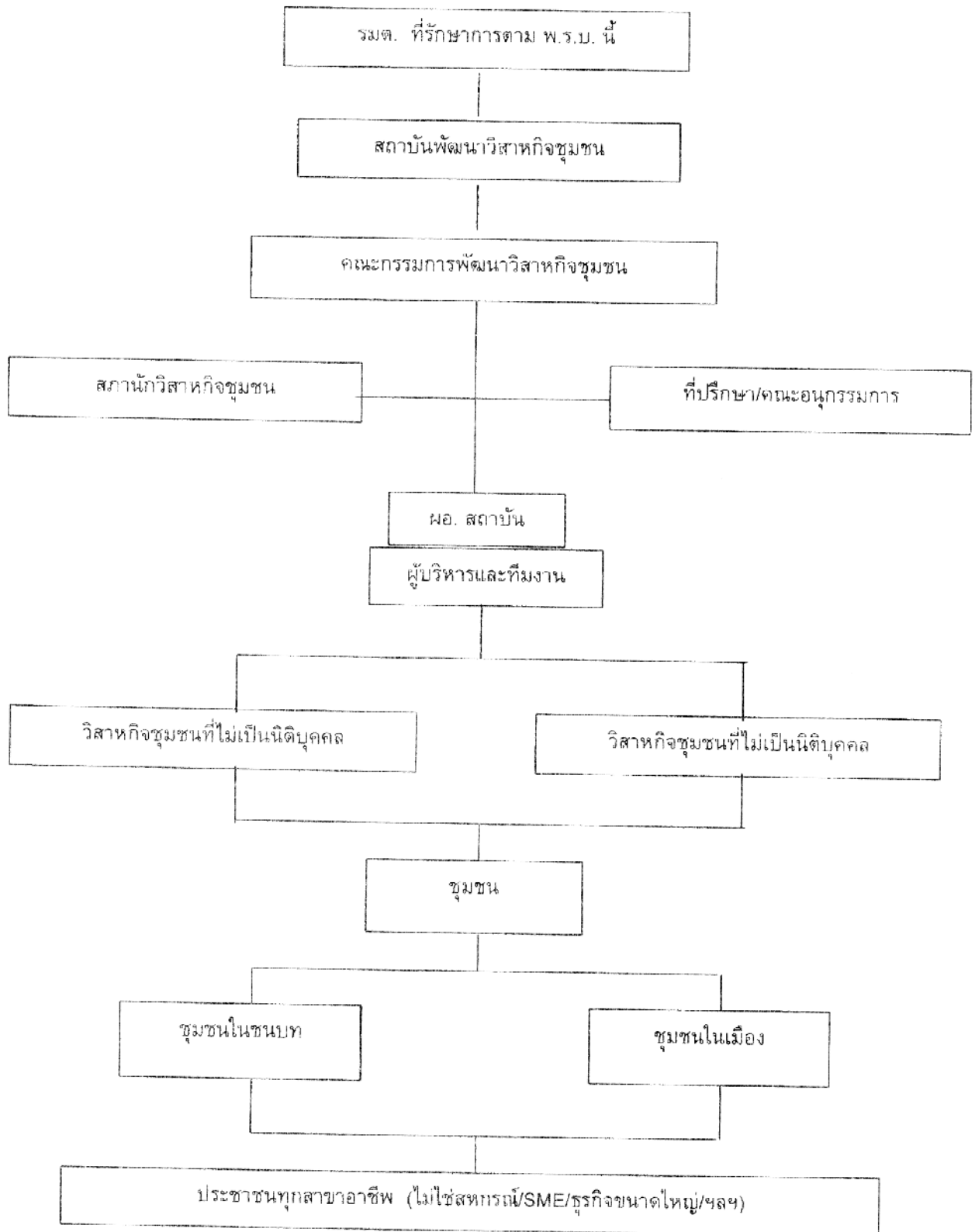
ฉะนั้น น่าจะเปลี่ยนชื่อให้เข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องแปลหรือทำให้สับสน

๓.๒ ปรัชญา หลักการ และเหตุผล ของกฎหมายนี้ ต่างกับสหกรณ์ อุตสาหกรรมขนาดกลางขนาดย่อม (SME) และต่างกับธุรกิจขนาดใหญ่หรือธุรกิจระหว่างประเทศ

กล่าวคือ ถ้าจัดลำดับธุรกิจต่าง ๆ เปรียบเทียบกับวิสาหกิจชุมชนหรือธุรกิจชุมชนแล้ว สามารถจัดลำดับหรือเปรียบเทียบกันได้ดังนี้

๓. เพื่อการเปรียบเทียบที่ชัดเจน ผู้เขียนได้สรุปโครงสร้างวิสาหกิจชุมชน (ตามร่าง) ไว้ดังนี้

จะเห็นได้ว่า โครงสร้างวิสาหกิจชุมชน (ตามร่าง) มีรูปแบบแตกต่าง จาก
กฎหมายสหกรณ์หลายประการ ดังนี้

ร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	กฎหมายสหกรณ์
๑. มุ่งเน้นคุ้มครอง ช่วยเหลือ คนในชุมชน ทุกคน ทุกอาชีพ อย่างเสมอภาค	๑. มุ่งเน้นคุ้มครองเฉพาะสมาชิกของสหกรณ์ เท่านั้น
๒. มุ่งเน้นความยั่งยืนในอาชีพและความเป็นอยู่ อย่างไทย ๆ ของชุมชนนั้น ๆ ทั้งชุมชนในชนบท และชุมชนในเมือง	๒. มุ่งเน้นประโยชน์ของสหกรณ์มาเป็นอันดับหนึ่ง สมาชิกเป็นอันดับสอง ส่วนประชาชนที่ไม่ใช่ สมาชิกไม่ได้รับความคุ้มครอง
๓. ไม่เน้นค้ากำไรและไม่มีคนกลางเพื่อค้ากำไร หรือตัดผลประโยชน์	๓. เน้นค้ากำไรและประโยชน์สูงสุดเสมือนเป็นคน กลางอีกทอดหนึ่ง
๔. นอกจากคุ้มครองอาชีพในชุมชนเพื่อไม่ให้พ่อ ค้าหรือนายทุนเอาเปรียบแล้ว ยังมุ่งเน้นคุ้มครอง ภูมิปัญญาชาวบ้าน ฝีมือ ทรัพยากรท้องถิ่น สิ่ง แวดล้อม และคุณภาพชีวิต	๔. สหกรณ์ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อสิ่งนี้
๕. ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายโดยเฉพาะที่จะ คุ้มครองและช่วยเหลือเศรษฐกิจระดับรากหญ้า จริง ๆ และภูมิปัญญาชาวบ้าน ทรัพยากรท้องถิ่น และคุณภาพชีวิตไว้โดยเฉพาะ จนปัจจุบันวิถีชีวิตและการประกอบ สัมมาอาชีพในชุมชนถูกนายทุนและวัฒนธรรม ประเพณีที่ยึดถือทุนนิยมและการค้าเสรีเข้าไป ครอบงำและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนไทยและ สัมมาอาชีพเกือบจะหมดสิ้นทั่วประเทศแล้ว	๕. สหกรณ์มิได้คุ้มครองแต่ประการใด
๖. รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ๒๕๔๐ กำหนดไว้ ชัดเจนว่าต้องมีการคุ้มครองดังกล่าว เพื่อให้มี ความยั่งยืนคู่ประเทศไทยตลอดไป	๖. กฎหมายสหกรณ์บัญญัติเน้นเชิงพาณิชย์ คือ เน้นตลาดเสรี และไม่มีมาตราใดบัญญัติ คุ้มครองเช่นนั้น
๗. กฎหมายนี้สามารถวางโครงสร้างและ รากฐานของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสม และวิถีชีวิตไทยไว้ได้อย่างแน่นอน	๗. กฎหมายสหกรณ์ไม่บรรลุผลตาม เจตนารมณ์ที่ก่อตั้งสหกรณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะหาก จะแก้ไขกฎหมายสหกรณ์ให้ครอบคลุมถึงวิสาหกิจ ชุมชน ก็ไม่สามารถแก้ไขโครงสร้างและการ บริหารตั้งแต่ก่อตั้งสหกรณ์เป็นต้นมา และ

ร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	กฎหมายสหกรณ์
	กรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไม่สามารถควบคุมและแก้ไขอะไรได้ โดยจะเห็นได้ชัดว่าปัจจุบันสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ มีปัญหาและไม่สามารถแก้ไขให้ลุกล่วงไปได้ ฉะนั้นจะแก้ไขให้คุ้มครองวิสาหกิจชุมชนทั้งชุมชนได้อย่างไร
๘. เจตนาภรณ์และเป้าหมาย ตลอดจนโครงสร้างและวิธีการบริหารจัดการต่างจากสหกรณ์โดยสิ้นเชิง ไม่ใช่อุตสาหกรรมขนาดย่อมหรือขนาดกลางแต่ประการใด	๘. สหกรณ์เสมือนบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทมหาชนทั่วไป เสมือนเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลาง (SME) ฉะนั้นเป้าหมายจึงต่างจากกฎหมายวิสาหกิจชุมชน
๙. หากเร่งรัดร่างและออกกฎหมายฉบับนี้ มาคุ้มครองและช่วยเหลือผู้มีปัญหาชาวบ้านในชุมชน จะทำให้เศรษฐกิจจากหน้าที่แท้จริง ยั่งยืน ส่งผลให้เศรษฐกิจจะเติบโตขึ้น เช่น สหกรณ์อุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลาง (SME) และเศรษฐกิจขนาดใหญ่และการส่งออกสินค้าไทย มีความยั่งยืนต่อเนื่องอย่างแท้จริง โดยถือว่าผู้มีปัญหาชาวบ้านเป็นจักรเพียงขนาดใหญ่ที่สุดในระบบเศรษฐกิจและโครงสร้างประเทศไทย	๙. ระบบสหกรณ์และกฎหมายสหกรณ์ เป็นเพียงจักรเพียงตัวหนึ่งเท่านั้น มีขนาดเล็ก มีภาพลักษณะและผลประกอบการไม่บรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ และไม่ได้เป็นกฎหมายที่คุ้มครองอาชีพและวิถีชาวบ้านแต่ประการใด ในระบบเศรษฐกิจไม่มีสหกรณ์ก็อยู่ได้

ส่วนอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลาง หรือที่เรียกว่า SME รัฐได้จัดตั้งบริษัทอุตสาหกรรมขนาดย่อมให้การช่วยเหลือในด้านสินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดย่อมอยู่ในปัจจุบัน

และขณะนี้รัฐได้ยกร่างกฎหมาย โดยยกฐานะบริษัทอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บคย.) เป็นธนาคารเพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และธุรกิจระหว่างประเทศ ก็มีธนาคารของรัฐและธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า สนับสนุนและช่วยเหลืออยู่มากมาย

และภาคอาชีพเกษตรก็มีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เป็นผู้สนับสนุน

แต่วิสาหกิจชุมชนหรือธุรกิจชุมชนไม่มีสถาบันการเงินใดให้การช่วยเหลือ โดยเฉพาะ และขาดภูมิคุ้มกัน หรือเรียกได้ว่า "ภูมิคุ้มกันบกพร่อง"

จึงเป็นเวลาที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่รัฐหรือประชาชนต้องช่วยกันปฏิรูประบบวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืนเสียที ไม่ใช่พึ่งนโยบายเฉพาะหน้าอย่างที่รัฐบาลแล้วรัฐบาลเล่ากระทำ

เพื่อเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถของปวงชนชาวไทย ขอให้ผู้ที่มิอำนาจบริหารและการออกกฎหมาย คือรัฐบาล และรัฐสภา สนับสนุนและเร่งออกกฎหมายฉบับนี้ออกบังคับใช้โดยเร็ว

ข่าวจากสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้อง*

วิสาหกิจชุมชนกับอบต.

ประเทศไทยมีหมู่บ้านอยู่ 70,000 กว่าแห่ง แต่ละหมู่บ้านมีกลุ่มองค์กรที่ตั้งขึ้นมาโดยหน่วยงานราชการและเอกชน หมู่บ้านละกว่าหนึ่งกลุ่ม บางแห่งมีเป็นสิบ จึงสรุปได้ว่า ขณะนี้มีกลุ่ม องค์กรชุมชน ทั่วประเทศอยู่ไม่น้อยกว่าแสนกลุ่ม

กว่าหนึ่งแสนกลุ่มนี้ไม่รวมที่จดทะเบียนเป็น "กลุ่มเกษตรกร" ซึ่งมีอยู่กว่า 4,000 กลุ่ม และไม่ได้รวมถึง "สหกรณ์" ต่างๆ อีกประมาณ 4,000 แห่ง ซึ่งอยู่ในระดับอำเภอหรือจังหวัด แต่ที่ยังดำเนินการ ต่อยุ่ไม่น่าจะถึงครึ่ง

สหกรณ์เป็นแนวคิดและแนวปฏิบัติที่เกิดขึ้นที่ยุโรปเมื่อประมาณ 150 ปีก่อน เข้ามาเมืองไทยได้ เกือบ 90 ปีแล้ว เป็นเครื่องมือช่วยให้คนรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกัน สร้างสวัสดิการและความมั่นคงให้ ชีวิต โดยเฉพาะกรรมกรและเกษตรกร แม้ว่าต่อมาจะขยายออกไปสู่ผู้คนในอาชีพอื่นๆ

สหกรณ์ในรูปแบบที่ดำเนินการที่เมืองไทยเป็นกลไกที่ยังมีข้อจำกัดมากมาย ส่วนใหญ่ยังอยู่ใน การควบคุมกำกับของรัฐ ไม่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เหมือนกับรถเมล์ของ ขสมก. ในกรุงเทพฯ ที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของคนกรุงเทพฯ ได้ทั้งหมด จึงเกิดรถตู้ รถมอเตอริไซค์รับจ้างขึ้นมาเต็มเมือง เป็นหมื่นเป็นแสนคัน

วิสาหกิจชุมชนเปรียบได้กับรถตู้ในกรุงเทพฯ ที่เล็ก คล่องตัว เคลื่อนไหวได้เร็ว ไปตามเส้นทาง เล็กๆ ที่รถเมล์ไปไม่ได้ ไปไม่ถึง

และวิสาหกิจชุมชนก็เหมือนรถตู้ที่ยังไม่มีกฎหมายรองรับ แม้ "พ.ร.บ.วิสาหกิจชุมชน" จะผ่านมติ ครม. ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2544 วันนั้นก็ยังไม่อยู่ที่กฤษฎีกา ที่เอาไปปรับไปแก้จนไม่เหลือเจตนารมณ์เดิม เพราะไม่เข้าใจปรัชญาและจิตวิญญาณของวิสาหกิจชุมชน ถ้าหลุดออกมาก็คงไม่ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน แต่จะส่งเสริม "ธุรกิจชุมชน" และให้โอกาสคนนอกชุมชนที่มีปัจจัยการผลิตและอำนาจมากกว่าเข้าไปเอา เปรียบชาวบ้านได้เหมือนเดิม

ถ้าจะออกกฎหมายอย่างนี้ ไม่มีเสียจะดีกว่า

วิสาหกิจชุมชน หมายถึงการประกอบการโดยกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน เพื่อจัดการ "ทุนชุมชน" ให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน ยังประโยชน์ให้ชุมชนผู้เป็นเจ้าของวิสาหกิจนั้นเป็นหลัก

ทุนชุมชนที่สำคัญคือ 1) ทุนธรรมชาติ คือ ทุนทรัพยากร ได้แก่ความหลากหลายทางชีวภาพ ดิน น้ำ ป่า พืชพันธุ์อันมีคุณค่าที่ยังเหลืออยู่ไม่น้อย 2) ทุนทางวัฒนธรรม คือความรู้ภูมิปัญญา 3) ทุนทาง สังคม คือกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ร้อยรัดผู้คนให้เป็นชุมชน เป็นพี่เป็นน้อง และ 4) ทุนโภคทรัพย์ ได้แก่ทุน ที่สะสม พัฒนา และปรับปรุงขึ้นมา วิว คว้าย ไร่ นา ข้าวของเงินทอง

* ที่มา: www.newscenter

วิสาหกิจชุมชน 5-15 คน เรียกว่าขนาดจิ๋ว มากกว่า 15 คนขึ้นไป เรียกว่าขนาดเล็ก และต้องมีองค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย 7 ประการ จึงจะเรียกว่าวิสาหกิจชุมชน คือ

1) ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ 2) ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน 3) ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน 4) มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล 5) มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ 6) มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ 7) มีการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมาย

ทุกองค์ประกอบล้วนมีความสำคัญและขาดเสียมิได้ อันทำให้วิสาหกิจชุมชนแตกต่างไปจากธุรกิจชุมชนโดยปรัชญา เนื้อหาและกระบวนการ

ธุรกิจชุมชนถามว่า "ทำอย่างไรจึงจะรวย" วิสาหกิจชุมชนถามว่า "ทำอย่างไรจึงจะรอด"

ธุรกิจชุมชนมุ่งกำไร วิสาหกิจชุมชนมุ่งความพอเพียง

ธุรกิจชุมชนวัดด้วยตัวเลขเศรษฐกิจ(GDP) วิสาหกิจชุมชนวัดกันที่ความสุข(GDH)

ธุรกิจชุมชนเอาตลาดเป็นตัวตั้ง วิสาหกิจชุมชนเอาชีวิตเป็นตัวตั้ง

ธุรกิจชุมชนเอาวงจรธุรกิจเป็นกรอบ วิสาหกิจชุมชนเอาวงจรชีวิตชุมชนเป็นกรอบ

ธุรกิจชุมชนแข่งขัน/เลียนแบบ/แยกส่วน วิสาหกิจชุมชนร่วมมือ/สร้างสรรค์/องค์กรร่วม

ธุรกิจชุมชนใช้เงินและทรัพยากรเป็นหลัก วิสาหกิจชุมชนใช้ทุนชุมชนเป็นหลัก

ธุรกิจชุมชนเอาตลาดบริโภคมามาก่อน วิสาหกิจชุมชนเอาตลาดพอเพียงมาก่อน

วิสาหกิจชุมชนไม่ได้ปฏิเสธตลาด แต่แยกแยะตลาดและจัดการตลาดให้เหมาะสม รู้ว่าอะไรควรอยู่ในตลาดท้องถิ่น(ตลาดพอเพียง) และเน้นที่ตลาดนี้เพราะเป็นตลาดใหญ่มากถ้าจัดการเป็นเครือข่ายและเป็นตลาดพื้นฐาน ที่เหมาะกับผลผลิตท้องถิ่นที่ไม่ต้องการเทคโนโลยีและการจัดการที่ซับซ้อนเกินไป

เอาแค่เรื่องที่ต้องกินต้องใช้มากที่สุด 5 อย่าง คือ ข้าว อาหาร สมุนไพร ของใช้(แชมพู น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า สบู่) และปุ๋ย ถ้าหากจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะลดรายจ่ายซึ่งเท่ากับเพิ่มรายได้ให้ท้องถิ่นอย่างมหาศาล

ตัวอย่างกรณีเครือข่ายอินแปงซึ่งได้รายงานความเป็นมาและการดำเนินงาน พร้อมกับแผนใน 5 ปีข้างหน้าให้ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ที่ไปเยี่ยมที่ศูนย์เมื่อปลายเดือนตุลาคม อินแปงรายงานว่าวันนี้มีสมาชิกอยู่ 74 ตำบล พวกเขาวางแผนว่าทุกปีจะต้องเพิ่มสมาชิกปีละ 50 ตำบล โดยวิธีการทำแผนแม่บทชุมชนอันนำไปสู่วิสาหกิจชุมชน ภายใน 5 ปี จะมี 324 ตำบล วันนี้พวกเขาพบว่าการ "ทำกินทำใช้" สามารถลดรายจ่ายได้ประมาณตำบลละ 12 ล้านบาทต่อปี หมายความว่าขณะนี้อินแปงสามารถลดรายจ่ายได้ประมาณ 900 ล้านบาทต่อปี ในห้าปีข้างหน้าจะลดรายจ่ายได้ประมาณ 4,000 ล้านบาทต่อปี ซึ่งเท่ากับเพิ่มรายได้ให้ท้องถิ่น

คิดเล่นๆ ว่า ถ้าหากทั่วประเทศครึ่งหนึ่งของจำนวนตำบลทั้งหมดลดรายจ่ายได้เช่นนี้ก็เท่ากับเป็นรายได้ประมาณ 50,000 ล้านบาท ถ้าหากทุกตำบลก็จะเท่ากับประมาณ 100,000 ล้านบาท ต่อปีทีเดียว ถามว่าตัวเลขนี้เป็นไปได้หรือไม่

อาจจะเป็นไปได้ถ้าหากมีคนคิดแล้วไปสั่งให้คนอื่นทำอย่างที่ผ่านมาๆ มา แต่จะเป็นไปได้ถ้าหาก อบต.ทั้งประเทศ เกิดความเข้าใจเรื่องนี้และเรียนรู้และลงมือทำอย่างจริงจัง เหมือนกับที่ อบต.หลายแห่งได้เริ่มลงมือและได้ผลอย่างน่าพอใจในขณะนี้

วิสาหกิจชุมชนต้องมี "การเรียนรู้" เป็นหัวใจ และ "พึ่งตนเอง" เป็นเป้าหมาย

การเรียนรู้คือการทำแผนแม่บทชุมชน ซึ่งชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเองทุกขั้นตอน โดยมี "พี่เลี้ยง" คอยให้คำแนะนำ แต่ผู้กระทำวิจัยหลัก คือชาวบ้านทุกหมู่บ้านในตำบลหนึ่ง ที่เลือกตัวแทนจำนวน 5-6 คน ไปเรียนรู้ร่วมกับตัวแทนจากหมู่บ้านอื่นๆ เดือนละครั้ง แล้วกลับไปดำเนินการวิจัยในชุมชนของตนเองได้ จนได้ "ข้อมูล" ที่นำมาวิเคราะห์ และเป็นฐานในการวางแผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตำบลของตนเอง

อบต.บอกว่า มีแผน 5 ปีอยู่แล้ว ก็ไม่เป็นไร ลองทำใหม่อีกครั้ง ทำแบบที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนอย่างที่กำลังพูดถึงนี้ดูว่าจะมีความแตกต่างหรือไม่ เพราะแผนที่ อบต.บอกว่ามีอยู่นั้นก็อาจมีข้อมูลที่ใช้ได้ แต่ประเด็นไม่ได้อยู่ที่ข้อมูลอย่างเดียว แต่อยู่ที่กระบวนการเก็บข้อมูล ที่เรียกว่า "ประชาพิจัย" คือ ชาวบ้านร่วมกันวิจัย ค้นหาศักยภาพ ทรัพยากร ทูตที่แท้จริงของตนเอง

วิสาหกิจชุมชนเกิดจากการทำแผนแม่บทชุมชน เพราะวิสาหกิจชุมชนมาจาก "ข้อมูล" ไม่ได้มาจากคิดเอาเอง หรือเห็นคนอื่นทำก็เอาอย่าง

วิสาหกิจชุมชนไม่ใช้การทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจเดี่ยวๆ แต่ทำเป็นชุดๆ ไม่ใช่แค่ปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง ยางพาราหรือปาล์มอย่างเดียว รอเอาผลผลิตไปขายแล้วซื้อทุกอย่าง แต่เป็นการทำกินทำให้ให้มากที่สุด ทำ 30-40 อย่าง ให้ผสมผสานและเสริมกันเหมือนเกษตรผสมผสานหรือวนเกษตร ที่ไม่ได้ปลูกพืชเดี่ยว แต่ปลูกเป็นร้อยๆ ชนิด

เพื่อจะทำกิจกรรมที่หลากหลายเช่นนี้ต้องมีข้อมูล ข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลหนี้สิน รายจ่าย ข้อมูลความรู้ภูมิปัญญา ปัญหาและความต้องการ ซึ่งจะทำให้มองเห็นได้ชัดเจนว่า ถ้าหากชุมชนลงมือทำตาม "ข้อมูล" ที่เก็บมาจับมือ พวกเขาจะต้องหลุดพ้นจากวงจรอุบาทว์ของหนี้สินและความยากจนซ้ำซากนี้ได้

ถ้าจะให้ได้ดีผลดีที่สุด การดำเนินการเช่นนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือของคนทั้งตำบล และก็ไม่พ้นที่จะต้องเอา อบต.เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

อบต.วันนี้ถูกตั้งคำถามมากมาย กลายเป็นเป้าหมายการปฏิรูปเปลี่ยนแปลง ที่เป็นเช่นนี้เพราะที่ผ่านมา อบต.ไม่มีพลังอำนาจในตัวเอง แต่พึ่งพิงและขึ้นอยู่กับอำนาจรัฐ ราชการ รัฐบาล นักการเมือง นักวิชาการ นักพัฒนา พ่อค้า นักธุรกิจ คนนอก

อบต.ต้องสร้างอำนาจให้ตัวเอง อำนาจที่มาจากฐานข้อมูล ฐานความรู้ ฐานทุนท้องถิ่น ทุนชุมชน ซึ่งเป็นทุนที่ยิ่งใหญ่และประเมินค่ามิได้ คนอื่นคนนอกเขาเห็นและเข้าไปกอบโกยมานานแล้ว แต่คนท้องถิ่นไม่เห็น เพราะไม่ได้เรียนรู้และวิจัยไม่ได้รวบรวมข้อมูลและความรู้ภูมิปัญญาที่ตนเองมี มองไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อตัวเอง

ถ้าหาก อบต.มีฐานที่มั่นคงด้วยข้อมูลและความรู้เช่นนี้ ทูจากรัฐจะเป็นเพียงทุนที่เข้าไปเสริมเติมเต็มให้ อบต.เท่านั้น ไม่ใช่เป็นทุนหลักที่ อบต.ต้อง "ง้อ" รัฐอย่างที่ใช้อยู่

ทุนนี้มีอยู่ในชุมชน แต่ อบต.ต้องค้นหา ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบ "ประชาธิปไตย" แล้ววางแผนการจัดการทุนนี้แบบ "วิสาหกิจชุมชน" อบต.ก็จะมีพลังและอำนาจ เพราะจะทำให้เป็นตัวของตัวเองและพึ่งตัวเองได้ ทำให้ อบต.อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความเชื่อมั่นในตัวเอง

วันที่ 27-28 พฤศจิกายนนี้ อบต.ทั่วประเทศร่วมกันสัมมนาเรื่อง "วิสาหกิจชุมชน" จัดโดยมหาวิทยาลัยรามคำแหงและสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานของรัฐและเอกชนต่างๆ รวมทั้งเครือข่ายองค์กรชุมชนทั่วประเทศ

อบต.จำนวนหนึ่งไปรวมกันที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง อีกส่วนหนึ่งไปรวมกันที่วิทยาเขตของรามคำแหงซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศพร้อมกับการถ่ายทอดสดการสัมมนาจากกรุงเทพฯ ทำให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาในภูมิภาคสามารถมีส่วนร่วม นำเสนอความคิดเห็นและประสบการณ์ หรือซักถามได้โดยตรง

มหาวิทยาลัยรามคำแหงจัดการสัมมนาเช่นนี้ทุกปี ปีนี้เลือกเอาวิสาหกิจชุมชนเป็นประเด็นการสัมมนา คาดว่าจะมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาครั้งนี้ประมาณ 8,000 คน

นี่เป็นความพยายามของมหาวิทยาลัยแห่งนี้จะเชื่อมโยงการศึกษากับชุมชน และมีส่วนช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โดยชุมชนเป็นผู้ค้นหาความรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด และได้ความรู้ที่ตอบสนองชีวิตของชุมชนมากที่สุด

น่าจะเป็นโอกาสดีที่ อบต.จะร่วมกันศึกษาวิถีคิดใหม่และวิธีการใหม่ในการจัดการการพัฒนาหมู่บ้านตำบลของตนเอง ร่วมกันสร้างพลังให้ อบต. พลังที่มาจาก "บารมี" ที่แท้จริง บารมีอันเกิดจากฐานความรู้ภูมิปัญญา การเข้าใจตัวเอง เข้าใจทุนของตัวเอง ทำให้เข้าใจและมั่นใจในเป้าหมายและกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน--จบ--

รัฐวิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

วันนี้ (27 พย.) ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานเปิดการอบรม "มิติใหม่ในการพัฒนาประชาคมเข้มแข็ง รัฐวิสาหกิจชุมชน" ซึ่งจัดขึ้นโดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยรามคำแหงและสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คือการประกอบการขนาดย่อมและขนาดจิ๋วของชุมชน เพื่อการจัดการ "ทุน" ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งพาตนเอง ทั้งนี้ การประกอบการดังกล่าวสามารถดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายได้ จึงฝึกอบรมแก่ผู้นำชุมชน ให้มีความรู้ความเข้าใจและนำไปพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กล่าวว่า หากชุมชนมีความเข้มแข็งแล้ว แม้ประเทศจะประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจแต่บ้านเมืองก็จะสามารถอยู่ได้และที่ผ่านมาถึงขณะนี้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ทั้งงบประมาณด้านกฎหมายตลอดจนขีดความสามารถที่จะทำให้ประชาชนชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเอง ผ่านมารัฐบาลได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโครงการต่างๆ ขึ้นไม่ว่าจะเป็นโครงการธนาคาร

ประชาชน โครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ และโครงการกองทุนหมู่บ้านเหล่านี้ คือการพัฒนาในระดับรากหญ้าอันที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป--จบ--

กษ.เดินหน้าปฏิณารากหญ้าหนุนชุมชนเข้มแข็งพึ่งตัวเองกรมส่งเสริมฯนำร่อง10จว.

นายธงชาติ รักษากุล อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เปิดเผยว่า จากการที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในระดับรากหญ้าให้เข้มแข็ง มีความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ สามารถเติบโตเป็นหน่วยธุรกิจที่เข้มแข็งในอนาคต อันจะส่งผลให้เศรษฐกิจมีความเข้มแข็ง ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจกิจของประเทศ

ทั้งนี้กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้มแข็งมีสิทธิบัตรทางปัญญา มีการจดทะเบียนรองรับการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานชุมชน โดยไม่ให้ความสำคัญกับทุน แต่ให้มีการประสานระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับกองทุน สร้างความพร้อมความเข้มแข็งในการพัฒนาความรู้เพื่อเข้าถึงแหล่งทุน โดยกำหนดให้ภาคีรัฐภาคธุรกิจ เอกชนตัวแทนวิสาหกิจชุมชนร่วมกันเป็นกรรมการอำนวยการ เพื่อให้การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีเอกภาพตรงตามความต้องการ โดยมีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ

นายธงชาติ กล่าวด้วยว่า ปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตรมีการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าหรือเศรษฐกิจชุมชนให้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพลเพียง ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความพร้อมที่จะแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับประเทศ ระหว่างประเทศ โดยการส่งเสริมความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้ การพัฒนาความสามารถในการจัดการ ส่งผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน การดำเนินการดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและเจตนารมณ์ในร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร กล่าวต่อไปว่า แม้ว่าขณะนี้ ร่างพ.ร.บ.ดังกล่าว จะยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร แต่กรมส่งเสริมการเกษตรได้เตรียมความพร้อมในหลายด้าน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อกฎหมายประกาศใช้ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตรขึ้น เพื่อกำหนดนโยบายและแผนหลักในการดำเนินงานสนับสนุนกำลังคนและงบประมาณ และมีคณะทำงานประสานการดำเนินงานในพื้นที่ รวมทั้งมีพื้นที่นำร่องดำเนินการใน 10 จังหวัด คือ เชียงใหม่ สุโขทัย อุตรธานี นครราชสีมา อุดรฯ อ่างทอง ปราจีนบุรี ราชบุรี สงขลา และกระบี่ เพื่อศึกษารูปแบบแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่--จบ--